Tijdslijn overleggen met de gemeente Rijssen-Holten over het windbeleid

Overleggen

Datum	Overleg	Bijlage
14 juli 2022	Bestuurlijk overleg Rijssen-Holten en Wierden	
14 september 2022	Bestuurlijk overleg stuurgroep windenergie in Rijssen-Holten (met Ben Beens en Tijs de Bree)	
5 juni 2023	Ambtelijke commissie Grondgebied gemeenteraad Rijssen-Holten	
22 juni 2023	Overleg Rijssen-Holten, Wierden, Hellendoorn	
27 juni 2023	Presentatie gemeenteraad Rijssen-Holten	
4 september 2023	Ambtelijk overleg Rijssen-Holten en Deventer	
28 september 2023	Overleg gedeputeerde met Ben Beens en Jurgen van Houdt	
7 november 2023	Overleg Rijssen-Holten uitwerking zonbeleid	
9 november 2023	Bestuurlijk overleg Rijssen-Holten over uitvoering Grip op wind	hier
7 december 2023	Antwoord Commissaris der Koning op brief college	
10 januari 2024	Bestuurlijk overleg Rijssen-Holten uitvoering windbeleid	hier
24 januari 2024	Bestuurlijk overleg Deventer en Rijssen-Holten	
25 januari 2024	Ambtelijk overleg uitwerking windbeleid Rijssen-Holten	
9 februari 2024	Bestuurlijk overleg Deventer en Rijssen-Holten over de programmeringsafspraken wind	hier
26 februari 2024	Ambtelijk overleg programmeringsafspraken Deventer en Rijssen-Holten	
13 maart 2024	Ambtelijk verzoek verplaatsing 'zoekgebied'	
18 april 2024	Gesprek tussen de raad van Rijssen-Holten en de gedeputeerde	
25 april 2024	Ambtelijk overleg over programmeringsafspraken met de gemeente Rijssen-Holten en Hof van Twente	

Brieven en mails

15 maart 2022: brief van Hof van Twente, Enschede, Wierden en Rijssen-Holten aan GS
Verzoek om op korte termijn in gesprek te gaan over de RES-ambities en de landelijke normeringen.

22 maart 2022: brief van GS aan alle gemeenten
Hierin delen wij onze zorgen over de voortgang van de uitvoering van de RES-ambitie. N.a.v. deze brief heeft het bestuurlijk overleg van 14 juli 2022 plaatsgevonden.

13 december 2022: maatwerkbrief aan gemeente Rijssen-Holten
In deze brief hebben wij opnieuw onze zorgen geuit en aangegeven dat ze graag horen wanneer de gemeente verwacht zoekgebieden voor wind vast te stellen. Tevens hebben we wederom daarbij onze ondersteuning aangeboden.

28 juni 2023: mail aan gemeenten over de uitwerking van de motie Grip op wind
In deze mail de planning van het voorgenomen beleid en verzoek om reflectie van gemeenten op het voorgenomen beleid.

6 juli 2023: brief wethouder Beens aan gedeputeerde De Bree met verzoek uitstel aanwijzen zoekgebieden
Conform wens raad (motie) van 29-6-23 verzoek gedaan tot uitstel vaststellen zoekgebieden en om nog geen initiatieven in behandeling te nemen.

23 augustus 2023: brief aan gemeente over uitstel aanwijzen zoekgebieden tot 1 januari 2024
In deze brief zegt GS toe het dan binnengekomen initiatief tot 1 januari 2024 aan te houden en de gemeente de kans te geven voor die tijd zoekgebieden aan te wijzen.

5 september 2023: mail met uitleg voorkeursgebieden

11 oktober 2023: voorbereidingsbesluit GS over zonneparken in groene omgeving
Mail aan gemeenten over het voorbereidingsbesluit zonbeleid.

30 oktober 2023: brief van alle wethouders in RES West-Overijssel aan GS
In deze brief uiten de wethouders hun ontevredenheid met het proces en uiten hun twijfels over de toekomstige samenwerking.

9 november 2023: BO met Deventer & Rijssen-Holten
Gedeputeerde de Bree heeft verzocht om te onderzoeken of de bereidheid is om tot 60% wind (240-260 GWh – de hoeveelheid opwek waar wij technische mogelijkheden zien in het clustergebied A1) te realiseren conform de afspraken in de RES, en verzoekt uiterlijk 1 maart 2024 met een gezamenlijk bod te komen voor de invulling van het gebied.

8 november 2023: brief van RES Twente namens alle gemeenten aan GS
In deze brief geven de gemeenten aan belang te hechten aan het RES-proces.

10 november 2023: motie van treurnis van gemeenteraad Rijssen-Holten
In deze motie betreurt de gemeenteraad de handelswijze van de provincie en doet ze de oproep aan B&W om samen met buurgemeenten op te trekken richting de provincie om de belangen van haar inwoners te behartigen.

21 november 2023: brief van GS aan alle colleges van B&W in de RES-regio Twente
Over de samenwerking in de Regionale Energiestrategie en duiding van onze rol daarin. Duiding dat we initiatieven niet langer kunnen aanhouden en dat we extern juridisch advies hebben gevraagd om te kijken hoe we meer sturing kunnen geven aan gezamenlijke uitvoering ambities.

23 november 2023: brief van gemeente Rijssen-Holten over proces aanwijzen zoekgebieden
Deze brief is aan het college en de Commissaris der Koning gezonden met daarin opgenomen de motie van treurnis van de raad en vragen over de lokale autonomie in het winddossier.

28 november 2023: antwoordmail op vragen gemeente over de technische potentie van het grondgebied van Rijssen-Holten
De provincie ziet op basis van technische mogelijkheden en bekende projecten op dit moment ruimte voor 240-260 GWh voor de gemeenten Deventer en Rijssen-Holten. De provincie heeft in het bestuurlijk overleg met de gemeenten Rijssen-Holten en Deventer gevraagd welk bod beide gemeenten voor de invulling van dit gebied zien. De provincie kijkt naar de potentie en ambitie van heel Twente. Dat betekent dat de ambitie voor een groot deel over de verschillende clusters verdeeld wordt.

30 november 2023: antwoordmail (ambtelijk) op vragen gemeente over aanwijzen zoekgebieden
Op welke manier kan de gemeente regie houden op initiatieven, wat is de meerwaarde van het aanwijzen van een zoekgebied voor 1 januari 2024, op welke ruimtelijke gronden kunnen aanvragen afgewezen worden.

7 december 2023: antwoord CdK op brief over motie van treurnis

Het college van GS heeft al eerder benadrukt dat wij als provincie en als partner onze verantwoordelijkheid blijven nemen om de doelen te behalen en daarbij de samenwerking blijven opzoeken.

20 december 2023: mail aan gemeenten over uitleg windbeleid
Mail met kopie Statenbrief en uitleg van de aanvullingen van het windbeleid en verzoek aan gemeenten om reflecties te geven op het voorgenomen windbeleid.

10 januari 2024: bestuurlijk overleg programmeringsafspraken

18 januari 2024: brief aan de gemeente over voorbereidingsbesluit wind en programmeringsafspraken
Informatie over de volgende stukken:

- Aanpassing Omgevingsverordening Overijssel
- Instructieregel windenergie 2024 en instructieregel zonbeleid 2024
- Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) 2024
- Omgevingseffectrapportage
- Voorbereidingsbesluit windbeleid

8 maart 2024: mail aan de gemeente over procedure en planning programmeringsafspraken
Uitleg van de juridische kaders van de programmeringsafspraken.

28 maart 2024: mail met aanbod om eerder in gesprek te gaan met de raad
Voorstel om maandag 8 april in gesprek te gaan.

3 april 2024: uitleg dat programmeringsafspraken in het beleid opgenomen moeten worden
Afstemming over datum waarop de gedeputeerde in overleg kan gaan met de raad.
Daarom hadden wij voorgesteld om het gesprek eerder te doen zodat de eventuele programmeringsafspraken met de gemeente Rijssen-Holten mee zouden kunnen worden genomen in het beleid. Een optie is dat het college van Rijssen-Holten concept-afspraken met ons maakt onder voorbehoud van instemming van de raad. Als de raad na 18 april 2024 hiermee instemt, dan kunnen de programmeringsafspraken alsnog meegenomen worden. We kunnen geen afspraken meer maken na 23 april 2024 omdat wij verplicht zijn de afspraken te publiceren. Dit omdat de selectieprocedure transparant en navolgbaar moet zijn. Het is nu aan de gemeente de keus of wij wel of geen programmeringsafspraken opnemen in het beleid.

8 april 2024: mail over uitleg programmeringsafspraken
Uitleg welke gebieden in een voorkeursgebied aangewezen kunnen worden en hoe programmeringsafspraken werken. Op 13 maart ambtelijk verzoek, ter voorbereiding op een bestuurlijk advies, of het zoekgebied verder naar de A1 kan worden verplaatst, bestaande uit twee fasen. De eerste fase nabij de A1 onder Holten. De tweede fase onder Rijssen in NNN-gebied. Op 15 maart onderzocht wat de potentie is van deze gebieden. Deze blijkt niet kansrijk:

- **Fase 1**
    - Cluster 49: hier valt twee derde af omdat de woningen aan de andere kant van de provinciegrens niet zijn meegenomen in de kaart van de OER.
        - Conclusie: hier past nog maar 1 turbine.
        - Potentie: 20 GWh
    - Cluster 72, onderste helft: dit zijn drie kleine gebiedjes die wegvallen bij een scenario van turbines van 240m.
        - Potentie: 0 GWh
        - Het 'noordelijke' deel biedt wel ruimte voor 5 turbines.
    - Cluster 67: dit valt volledig in NNN-gebied, dus niet realistisch.
        - Potentie: 0 GWh
- **Fase 2**
    - Cluster 82: Dit is ook NNN-gebied dus ook niet realistisch.

- Potentie 0 GWh

De uitkomsten van deze analyse is ambtelijk op 18 maart telefonisch besproken ter voorbereiding op een advies aan het college van B&W over de te volgen aanpak. De inhoud van dit advies is ons niet bekend.

30 april 2024: collegebesluit programmeringsafspraken voor 140 GWh

10 mei 2024: mail van wethouder met het verzoek de initiatieven de Norkerij en Vletgaarsmaten buiten de programmeringsafspraken te houden

13 mei 2024: mail van gedeputeerde aan wethouder met toelichting op programmerings-afspraken en 'tegenvoorstel' van 120 GWh
In deze mail is aangegeven dat het door de gemeente voorgestelde gebied onvoldoende ruimte biedt voor het realiseren van de gestelde ambitie. Daarbij is aangegeven dat het realiseren van wind in NNN-gebied niet mogelijk is. Tevens is aangegeven dat de programmeringsafspraken niet bedoeld zijn om initiatieven op voorhand uit te sluiten.

21 mei 2024: nieuw collegebesluit programmeringsafspraken voor 120 GWh
College neemt besluit wind o.b.v. ingezonden collegereactie en de daarop terugontvangen provinciale reactie d.d. 20 mei 2024 met daarbij de volgende toevoegingen:

1. College wil met de provincie nadere afspraken maken over fasering.
2. College wil zich maximaal inzetten voor realisatie van initiatieven aan de A1-zone binnen het blauwe gebied.
3. College wil niet eerder starten dan in Q2 2025.
4. College heeft behoefte aan meer gevoel van samenwerking op dit dossier waarbij onder andere het college samen met de provincie de definitieve kaart wil vaststellen en tevens afspraken wil maken over communicatie en uitingen hierin.
5. College wil bij de EnergieHub de regiodeal betrekken.
6. Als programmeringsafspraken juridisch niet houdbaar zijn, vervallen deze afspraken.
7. College wil in de nadere uitwerking rekening houden met gezondheidsaspecten.

Op deze punten heeft de provincie geantwoord:

1. College wil met de provincie nadere afspraken maken over fasering.
   Fasering van het openstellen van gebieden is mogelijk. Dat komt het proces in het gebied ten goede. Het is wel noodzakelijk dat vooraf duidelijk is wanneer welke gebieden we voor welk maximum openzetten. Het is ook een vereiste dat het algehele maximum, de optelsom van de twee fasen, wel bekend is en vastgelegd is. De motivering van de fasering moet wel op ruimtelijke gronden. Er is sprake van 1 voorkeursgebied, dus dat moet dan ook in 1 keer opengesteld worden. Wat ons betreft is begin Q2 2025 (1 april 2025) akkoord. Dan heeft u voldoende tijd om met de lokale energiecoöperaties e.e.a. voor te bereiden.

2. College wil zich maximaal inzetten voor realisatie van initiatieven aan de A1-zone binnen het blauwe gebied.
   Het is niet mogelijk een voorkeur binnen een gebied aan te geven. Dat is juridisch niet mogelijk wanneer we programmeringsafspraken maken.
   Als provincie zijn wij bevoegd bestuursorgaan voor windinitiatieven tussen de 5 MW en 100 MW. Een aanvraag van een windinitiatief moeten wij binnen de wettelijke termijnen beoordelen en toetsen aan het ruimtelijk beleid. Hierdoor is het niet mogelijk om aanvragen te weigeren wanneer in datzelfde gebied al andere aanvragen zijn gedaan of windturbines staan.
   Op verzoek van gemeenten hebben wij de mogelijkheid onderzocht om dergelijke ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Dat kan door het creëren van 'schaarse ruimte' voor aanvragen van vergunningen voor windturbines. Door het maken van programmeringsafspraken kunnen we deze schaarse ruimte optimaal en op ruimtelijke gronden verdelen. Op die manier kunnen wij uit meerdere aanvragen de initiatieven selecteren die ruimtelijk het beste passen. Een belangrijke voorwaarde voor het kunnen maken van afspraken en daarmee kunnen maximeren van het aantal windturbines is dat (i) de gehele schaarste

ruimte is verdeeld over alle gebieden en (ii) de procedure om de schaarste te verdelen onpartijdig, transparant en navolgbaar is. Dit houdt in dat wij een passende mate van openbaarheid moeten geven over:

- de beschikbaarheid van het aantal schaarse vergunningen;
- de verdeelprocedure;
- het aanvraagtijdvak voor het volledig afgesproken aantal GWh;
- de locaties waar het afgesproken maximum mag landen;
- de toe te passen ruimtelijke selectiecriteria.

Deze gegevens staan in het PPE en op het moment dat wij een gebied openzetten. Dit betekent ook dat deze aspecten onderdeel moeten zijn van de programmeringsafspraken.
Wij toetsen onder andere aan de windladder. Hoe lager op de ladder hoe hoger een initiatief scoort.

3. College wil niet eerder starten dan in Q2 2025.
Zie antwoord op vraag 1.

4. College heeft behoefte aan meer gevoel van samenwerking op dit dossier waarbij onder andere het college samen met de provincie de definitieve kaart wil vaststellen en tevens afspraken wil maken over communicatie en uitingen hierin.
Zie antwoord op punt 2. Wij moeten objectief en non-discriminatoir in dit proces zijn. Dat betekent dat wij toetsen aan de selectiecriteria vastgesteld in het PPE. Wij kunnen de gemeente dus niet betrekken bij het selectieproces. Wij betrekken de gemeente direct bij het proces van aanvraag. Dat betekent dat de gemeente onderdeel uitmaakt van het projectteam en de communicatie en participatie voor haar rekening kan nemen. Zie hiervoor het Provinciaal Programma Energiestrategie.

5. College wil bij de EnergieHub de regiodeal betrekken.
De congestie op het elektriciteitsnetwerk heeft een grote impact, onder meer op bedrijven. We spraken daarover vrijdag ook kort. Regelmatig melden ondernemers(verenigingen) zich bij ons om bijvoorbeeld een Smart Energy Hub (SEH) te ontwikkelen of slimme oplossingen voor bedrijventerreinen te verkennen. Dat onderstreept het belang van lokale opwek, zoals met zon en wind, maar betekent ook dat we ons daarvoor moeten inzetten. Op jouw verzoek hebben we daarom ook een passage opgenomen in de programmeringsafspraken: provincie Overijssel spant zich in om de gemeente Rijssen-Holten te ondersteunen bij de ontwikkeling van een Energiehub (SEH). Dit betreft een inspanningsverplichting, aangezien dit mede afhankelijk is van de nog op te stellen (en door PS vast te stellen) Energievisie en afwegingskader pMIEK. Dit is opgenomen als inspanningsverplichting in de programmeringsafspraken onder *3. Overig.* De regiodeal staat hier los van.

6. Als programmeringsafspraken juridisch niet houdbaar zijn, vervallen deze afspraken.
Als de afspraken komen te vervallen omdat ze juridisch onhoudbaar zijn dan vervallen de afspraken en is het hele gebied van de gemeente Rijssen-Holten weer zoekgebied. Dan komen deze twee scenario's in beeld:

Scenario 1. Openstelling van restopgave (momenteel ongeveer 380 GWh over 4 gemeenten).
Dit betekent dat het grondgebied voor de betreffende 4 gemeenten openstaat voor windturbines met de restopgave als maximum. Er geldt géén individueel maximum per gemeente. Er zijn géén gebieden uitgesloten. Immers, daarover zijn geen afspraken gemaakt. In dit scenario zal elk initiatief voor een windturbine in behandeling moeten worden genomen tot het maximum van de restopgave is behaald. Daarboven kunnen en zullen wij initiatieven afwijzen.

Scenario 2. Openstelling met maximumaantal GWh per gemeente.
Dit betekent dat de provincie voor elk van de 4 gemeenten alsnog een individueel maximum (GWh) zal vaststellen. Gedurende een vooraf bepaalde indieningsperiode kunnen dan voor de gehele gemeente aanvragen worden ingediend. Het aanwijzen, dan wel uitsluiten, van gebieden voor windenergie is niet aan de orde. Immers, daarover zijn geen afspraken gemaakt.

7. College wil in de nadere uitwerking rekening houden met gezondheidsaspecten.
   De zorgen over mogelijke gezondheidseffecten van windturbines nemen we zeer serieus. Zodra de landelijke afstandsnormen van kracht zijn, zal de provincie die hanteren en toepassen. Er dient rekening te worden gehouden met de gezondheidsaspecten als gevolg van het mogelijk plaatsen van windturbines voor omwonenden. Dit hebben wij opgenomen in de programmeringsafspraken onder 2.c Fasering: Gezondheidsaspecten zijn onderdeel van de projectprocedure. Hoewel er voor de meeste windturbine-ontwikkelingen een MER-beoordeling verplicht is, stellen wij een projectMER verplicht. Dit is opgenomen in het Provinciaal Programma Energiestrategie.

23 mei 2024: brief van GS aan gemeente Rijssen-Holten met daarin antwoord op de ingediende zienswijzen

Samenvatting zienswijze: Regionale Energie Strategie (RES)
Indiener geeft aan de RES 1.0 niet te hebben ondertekend en middels een eigen participatief proces tot een bod van 90 GWh (zon en wind) te zijn gekomen. Dit heeft geresulteerd in zoekgebieden. Indiener is van mening dat de door provincie ingeschatte opwekcapaciteit buiten proportie is en dat de gevraagde inbreng ver boven de door de gemeenteraad vastgestelde 90 GWh komt. Indiener wil in goede samenwerking tot afspraken komen en verwacht ook van andere gemeenten een substantiële bijdrage. Indiener leest niet terug in de stukken dat hierop wordt ingezet.

Reactie
De optie om programmeringsafspraken te maken is een kans die wij bieden en zeker géén verplichting. Indien u ervoor kiest om geen programmeringsafspraken te maken ontstaat een restgebied, waarvoor het plafond de gezamenlijke openstaande ruimte is tot de 2,3 TWh. Ook die ruimte moet openbaar en transparant worden verdeeld. Dat doen wij dan volgens de verdeling in het PPE. In de Omgevingsverordening is het maximum voor windenergie opgenomen. Dat is het na te streven aandeel windenergie uit de RES 1.0 (circa 2 TWh). Zo creëren wij schaarste. In het PPE beschrijven we de manier waarop we de schaarste over de provincie verdelen. Voor elk gebied hebben wij een maximale invulling van het gebied tot 2030 voorgesteld. Dit maximum per gebied baseren wij op de ruimtelijke eigenschappen, de technische potentie van het gebied, de biedingen van beide RES-regio's en de evenredige verdeling over de voorkeursgebieden.

Samenvatting zienswijze: voorkeursgebieden
Indiener geeft aan er moeite mee te hebben dat de voorkeursgebieden zijn gekoppeld aan bekende initiatieven en dat dit vragen en weerstand oproept. Indiener stelt dat het lokaal bestuur buitenspel wordt gezet en geen invloed heeft op de keuze van locaties en dat commerciële belangen boven lokaal draagvlak en ruimtelijke argumenten staan. Indiener ziet graag dat het voorkeursgebied A1 (Deventer - Rijssen-Holten) dichter op de A1 komt te liggen en wordt ingekort tot een breedte van 300-400 meter aan beide zijden tot aan De Bolder.

Reactie
De voorkeursgebieden komen voort uit het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie en zijn gebaseerd op de ruimtelijke inpassingsprincipes zoals in de Regionale Energiestrategie 1.0 zijn vastgesteld en landschapstypen zoals omschreven in de vastgestelde windladder.

Samenvatting zienswijze: toekomstige ontwikkelingen
Indiener ziet belemmeringen voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen. De huidige omvang van het voorkeursgebied maakt het vrijwaren van ontwikkelingen die windenergie in de weg staan geen hanteerbaar principe.

Reactie
De gemeenten kunnen zoekgebieden voor wind aanwijzen. Daarmee kunnen ze ook aangeven dat ze andere gebieden beschikbaar willen voor andere functies. Dit kan ook binnen de voorkeursgebieden.

Samenvatting zienswijze: initiatief Vletgaarsmaten
Indiener wil dat de afstand tot de kernen als uitgangspunt van het windbeleid/zoekgebied wordt gerespecteerd. Indiener verzoekt om bij het vaststellen van de opwekcapaciteit rekening te houden met het RES-bod en inperking van het voorkeursgebied waardoor het initiatief Vletgaarsmaten wordt verplaatst naar het zoekgebied van de gemeente.

Reactie
Rond woonkernen (en ook rond woningen in het buitengebied) is een afstand van 2x de tiphoogte aangehouden, zie Bijlage II van het Omgevingseffectrapport (OER).
In het PPE staan voorkeursgebieden en geen zoekgebieden. De opwekcapaciteit van het gebied is gebaseerd op de technische potentie van het gehele gebied. Wij kunnen initiatieven niet verplaatsen. Wij toetsen aanvragen voor windparken aan het vastgestelde beleid. Indien de gemeente zoekgebieden voor wind heeft aangewezen dan toetsen wij de initiatieven daaraan.

Samenvatting zienswijze: verzoek niet in behandeling nemen van een aanvraag
Tevens verzoekt indiener om het tweede initiatief niet in behandeling te nemen en de tweede fase programmering te koppelen aan de biedingen van andere gemeenten.

Reactie
Deze zienswijze gaat niet over het provinciaal beleid maar over de bevoegdheid tot het in behandeling nemen van aanvragen voor windparken.
Volgens de Energiewet moeten wij verzoeken van initiatieven voor windparken in behandeling nemen en toetsen aan het vastgestelde beleid. Wij kunnen verzoeken niet buiten behandeling houden. Het bod van de gemeente vergelijken met biedingen van andere gemeenten is geen provinciale bevoegdheid. Dit hoort in het RES-proces thuis.

Samenvatting zienswijze: lokale autonomie
Indiener sluit af dat zij zich niet serieus genomen voelt en dat er op dit dossier geen sprake is van het betrekken van inwoners, partners en medeoverheden. Indiener voelt zich buitenspel gezet en wil lokale autonomie en regie terug.

Reactie
De provincie is bevoegd bestuursorgaan voor het in behandeling nemen van initiatieven van windparken tussen de 5 en 100 MW. Volgens de wet moet de provincie een dergelijk verzoek in behandeling nemen en toetsen aan het vastgestelde ruimtelijk beleid. De provincie wil als partner in de RES zoveel mogelijk samen met gemeenten in dit proces optrekken. Hoe de provincie dat doet staat omschreven in het PPE. Het spijt ons dat de gemeente Rijssen-Holten zich niet serieus genomen voelt in het RES-proces.